

SLOŽENA REČENICA

Složena je ona rečenica koja ima više od jednog predikata, tj. ona koja je sastavljena od najmanje dve proste rečenice. Ako su u složenoj rečenici proste rečenice sintaksički samostalne, one uspostavljaju odnos **naporednosti** ili **nezavisnosti** i tada govorimo o **nezavisnosložanim rečenicama**. Postoje sledeće vrste naporednog odnosa: **sastavni, zaključni, rastavni, suprotni** i **isključni**. Ukoliko u složenoj rečenici jedna prosta rečenica zavisi od druge, onda one uspostavljaju **zavisni** odnos i tada govorimo o **zavisnosložanim rečenicama**. Zavisne rečenice iskazuju sadržaj predikata glavne rečenice ili ga određuju u pogledu mesta, načina, vremena, namere, uzroka itd. S obzirom na to postoje različite vrste ovih rečenica: **izrične, odnosne, mesne, načinske, vremenske, namerne, uzročne, uslovne** i **posledične**.

NEZAVISNOSLOŽENA REČENICA		
vrsta	veznici	primer
sastavne	i, pa, te, ni, niti	Stajali smo pored ograde i posmatrali psa.
zaključne	dakle, stoga	Marko se nije probudio na vreme, dakle zakasnio je u školu.
rastavne	ili	Ovog leta ću otići na selo ili ću ići na more.
suprotne	a, ali, nego, već	Dede se ne sećam, ali baku pamtim veoma dobro.
isključne	samo, jedino	Svi su došli na vreme, samo je Marija zakasnila.
ZAVISNOSLOŽENA REČENICA		
izrične	da, kako	Otac je rekao da moramo slušati babu i dedu.
odnosne	koji, kakav, čiji	Mama mi je kupila lutku koju sam oduvek želela.
mesne	gde, kuda, odakle	Sakrio sam se gde me niko ne može pronaći.
načinske	kako, kao što, kao da	Uradio sam kako su mi roditelji rekli.
vremenske	kad, čim, dok	Dok svi spavaju, Jasna čita knjigu.
namerne	da, kako	Požurio sam da bih stigao na vreme.
uzročne	jer, zato što, pošto	Neću ništa jesti zato što nisam gladan.
uslovne	ako, kad, da	Ako uradiš domaći, ići ćeš na bazen.
posledične	da	Pravila su tako jednostavna da se mogu naučiti za pola sata.
dopusne	iako, mada	Mada smo bili umorni, uspeali smo da pobedimo.